

Compagnie De Koe graast al drie decennia vol speelse ironie over de Vlaamse velden. Nu zijn er een boek dat leest als een voorstelling en een voorstelling vermomd als boekpresentatie. Volgt u nog? Filip Tielens

Qua product placement kan het tellen: de jubileumvoorstelling *Achter/af* opvatten als één groot promopraatje over het net verschenen Koe doet boek. Twee uur lang vertellen Peter Van den Eede, Natali Broods en Willem de Wolf over het maakproces en de thema's uit hun boek. Intussen verlekken ze hun publiek op de onvergetelijke leeservaring die het ongetwijfeld zal beleven - als het na afloop - tenminste langs de giftshop passeert.

Een promostunt die je uiteraard met een korreltje zout moet nemen. Dollen met het format van zo'n boekpresentatie is nu eenmaal typisch iets voor De Koe. Maar ook typisch is dat ze die vorm hanteren als een canvas om hun zoektocht uit te smeren. Want, vragen de acteurs zich af, was dat wel zo'n goed idee, een boek over 30 jaar De Koe? En wat moest er dan zeker wel en niet in - wetende dat een boek een blijvertje is en een voorstelling vluchtig is en verdwijnt?

Met de nodige knipogen en zelfrelativering, maar ook met een lekkere dosis arrogantie probeert zowel het boek als de afgeleide theatervoorstelling *De Koe* in te schrijven in de (theater)geschiedenis. Genre: 'Op 9 november 1989 viel de Berlijnse muur. Op 27 mei 1989 werd De Koe opgericht en viel de vierde wand. De Koe was dus aantoonbaar eerder.'

Het is gespeelde branie, maar toch mag Compagnie De Koe trots zijn op wat ze sindsdien heeft bereikt - in wisselende bezettingen, bovendien. Peter Van den Eede richtte de groep in 1989 op met schoolvriend Bas Teecken, samen met hun debuutvoorstelling *De gebiologeerden* (die ze eind mei hernemen in het Antwerpse Conservatorium, dertig jaar na de première). Tien jaar later ging Teecken echter zijn eigen weg. In de jaren 2000 draafden Stefaan Van Brabandt en Bruno Van den Broecke een tijdje rond in de wei van De Koe, maar ook zij vertrokken.

Slimmig metatheater

Sinds 2010 lijkt Van den Eede met Natali Broods en Willem de Wolf als extra vaste kernleden de juiste vorm te pakken te hebben. In het voorbije decennium zette het trio met de trilogie *De wederopbouw van het westen* en *Olga* een stevige stap richting groter publiek. Toch zal De Koe, met haar slimmige metatheater, altijd een beetje een acquired taste blijven. Pers en collega-artisten zaten wél altijd op de eerste rij, zoals blijkt uit de liefdevolle brieven die onder meer Kommil Foo en Wim Helsen instuurden voor het jubileumboek.

Dat moet u trouwens echt eens lezen. In plaats van uiteen te zetten wat de specifieke stijl van de compagnie is, ademt het boek het unieke van De Koe. De eerste honderd pagina's zijn immers dialogen tussen Van den Eede, Broods, De Wolf en redacteur Wannes - Gyselinck, meestal transcripties van brainstormsessies over het maken van dit boek - hoe meta. Of zoals ze het zelf omschrijven: 'We gaan eens tonen hoe dat klinkt, De Koe aan tafel.'

Babbeltheater

Het antwoord: verdomd boeiend. Koe doet boek voelt echt als een voorstelling, maar dan in boekvorm. De kenmerkende meanderende, ironische en jazzy stijl van De Koe, waarbij de acteurs vaak naast of door elkaar heen praten, werkt dankzij typografische spitsvondigheden ook door in de teksten. De vele voetnoten - en voetnoten op die voetnoten - leggen gaandeweg de poëtica van het gezelschap bloot, als een soort commentaar op dit stukje 'boektheater'. Je krijgt als lezer inzichten, smult van de vertaling van theater naar boek en moet niet zelden schaterlachen.

De voorstelling *Achter/af* herkauwt enkele passages uit het boek, maar snijdt ook nieuwe thema's aan. Op scène worden de botsende visies over wat het boek moest worden theatraal uitvergroot, net als de erg uiteenlopende karakters van de drie acteurs. Zo gaat de beste en grappigste scène over hoe De Wolf altijd punctueel op tijd is, tot ergernis van vooral Van den Eede. Al zijn pogingen om zich na zijn kritiek te excuseren tegenover De Wolf, draaien uit op klungelige en steeds ergere vernederingen. Een situatie zo briljant laten ontsporen, dat is vintage De Koe.

Maar écht kwetsbaar of gevaarlijk wordt het nooit: daarvoor zijn de treiterijen te liefdevol en blijven de mijmeringen over ouder worden en de toekomst van De Koe te veel op de vlakte. In de momenten waarop *Achter/af* minder boeit, toont de keerzijde van het theater van De Koe zich: als de spanning niet overal snor zit en je hoofd niet intellectueel gaat knetteren, kan hun badinerende vertelstijl ook verzanden in banaal babbeltheater - alle geweldige oneliners ten spijt.

'Achter/af', tot 2/6. 'De gebiologeerden', 27 > 29/5, De Singel. 'Koe doet boek' is uit bij Hannibal.

Filip Tielens

Copyright © 2019 Mediahuis. Alle rechten voorbehouden